

(ד' ה ע"א) לָךְ אִיְהִי תַרְי"ג, וְהֵינּוּ ב' דְּאֵתוֹסְפֶת בְּתוֹרָה, זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וּבְגִין דָּא כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ (משלי ג לה), וְאוֹקְמוּהוּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין אִין כְּבוֹד אֱלָא תּוֹרָה, וְאִית כְּבוֹד נְבִירָא, וְאִית כְּבוֹד נְאֻצֵּל, מִסְטָרָא דְאוֹרִייתָא דְפְרִיאָה, אֵתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (ויקרא כה נח) פִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וּמִסְטָרָא דְאַצִּילוֹת, בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה וְגוֹמֵר (דברים יד א).

וְלַעֲיֵלָא עַל פְּלָא עֵלֵת עַל פְּלָא דְלִית אֱלִיָּה עֲלֵיהּ, וְלֹא תַחֲוִיתִיהּ, וְלֹא לְאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלֵמָא, וְאִיהוּ מְמַלָּא כָּל עֲלָמִין, וְאִיהִי אֶסְחָר וּמְקַבֵּל בְּהַ יִסְוֵרִין וּמְרַעִין וּמְכַאוּבִין בְּדַחֲלוֹ דְמֵאֲרִיָּה, אֲהֵבָה בְּסוֹפָהּ, פְּגוּוֹנָא דְאוֹקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, עַל אֵלִין מֵאֲרִי קוּשְׁיִין וּמַחֲלוּקוֹת, אֵת וְהֵב בְּסוֹפָהּ (במדבר כא יד), וְאוֹקְמוּהָ אֲהֵבָה בְּסוֹפָהּ, דְמַה דְהָתוּת לֹון שְׂכִינְתָא סוּף דְכָל דְרַגְיִין, קוּשְׁיָא וְדִין מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, אֵתְחַזְרֵת לֹון אֲהֵבָה מִסְטָרָא דִימִינָא, אֲהֵבָת חֶסֶד, וּבְגִין דָּא כָּל הַמְקַיִים אֵת הַתּוֹרָה מְעוֹנִי, סוּפוֹ לְקִיּוּמָהּ מְעוֹשָׁר, וְהִיא אִיהוּ אֲהֵבָה בְּסוֹפָהּ, וְכָל מָאן דְלֹא מְקַיִים לָהּ מְעוֹשָׁר, לֹא יְקִיּוּמָהּ מְעוֹנִי.

דְרַגְאָה חֲמִישָׁאָה בְּיִרְאֵת י"י אוֹקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, כָּל הַקּוּדָם יִרְאֵתוּ לְחַכְמָתוֹ חַכְמָתוֹ מִתְקַיִמָת, וְכָל הַקּוּדָם חַכְמָתוֹ לְיִרְאֵת חֲטָאוֹ אִין חַכְמָתוֹ מִתְקַיִמָת, דְכָל הַקּוּדָם חַכְמָתוֹ לְיִרְאֵתוֹ לְמַה הוּא דוּמָה, לְמִי שְׁמַסְרוּ לֹו מִפְּתַחֲוֹת הַפְּנִימִיִים, וְלֹא מִסְרוּ לֹו מִפְּתַחֲוֹת הַחִיצוֹנִיִים, בְּמַה יִפְּנִים.

וּבְאַרְחָה רְזָא, אֲדַנִּי תַמְן י' יִרְאֵת י"י, וְאֵלִין אַרְבַּע אַתְוּוֹן אֵינּוֹן מִפְּתַחֲוֹת הַחִיצוֹנִיִים דִּילָהּ, י' מִן יְהו"ה אִיהִי חַכְמָה, וְאַרְבַּע אַתְוּוֹן דְהִיא שְׂמָא אֵינּוֹן מִפְּתַחֲוֹת הַפְּנִימִיִים, וּבְגִין דָּא אֶקְדִּימוּ בְּעֻלּוֹתָא אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תַפְתָּח, וְלָבִתַר חֲתָמִין לָהּ בְּשֵׁם יְהו"ה, בְּרוּךְ אַתָּה יְהו"ה מְגִן אַבְרָהָם, וְאוֹף חֲכִי אֶקְדִּים שְׂב"א דְאִיהִי יִרְאָה בְּשֵׁם יְהו"ה, לְאַהֲבָה דְאִיהִי קַמ"ץ רַחֲמֵי, שְׂב"א מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, כִּי בְּאֵשׁ יְהו"ה נִשְׁפָּט (ישעיהו סו טז), קַמ"ץ מִימִינָא, וְקַמ"ץ חֲפִיז מִשְׁמֵם (ויקרא ה יב), בְּגִין דְּמַעֲלִין בְּקִדְשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּבְגִין דָּא אֶקְדִּימוּ שְׂס"ה לֹא תַעֲשֶׂה דְאֵינּוֹן דְּחִילוֹ, לְרַמ"ח פְּקוּדֵין דְּאֵינּוֹן רַחֲמֵי, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְכוּ', שְׁמִי עִם י"ה שְׂס"ה, וְכָרִי עִם ו"ה רַמ"ח.

דְרַגְאָה שְׁתִּיתָאָה בְּיִרְאֵת י"י, וְהִיא אֲמוּנַת עֲתִיבָה וְכוּ' (ישעיה לג ו), אֲמוּנַת סְדָר זְרַעִים, עֲתִיבָה סְדָר מוֹעֵד, חֶסֶן סְדָר נְשִׁים, יְשׁוּעוֹת סְדָר נְזִיקִין, חַכְמָה סְדָר קְדָשִׁים, וְדַעַת סְדָר טְהוֹרוֹת, אִי אִיפָּא יִרְאֵת י"י אִין, וְאִי לֹא לֹא, וְסִימָן זַמ"ן נַק"ט.

וְאֵלִין שִׁית סְדָרֵי מִשְׁנָה בְּאַרְחָה רְזָא, אֵינּוֹן מְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְכְּלִיל שִׁית סְדָרֵי מִתְנִיתִין, וּמָאן דְּבָעִי לְנַטְלָא לִיהּ בְּלֹא שְׂכִינְתִּיהּ דְאִיהִי יִרְאֵת י"י, עֲלִיהּ אֵתְמַר (משלי טז כח) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף. כְּאֵלוֹ עֲבִיד קַצוּץ וּפְרוּד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהּ, וּבְגִין דְלֹא יַעֲבֹדוּן פְּרוּדָא, אֵף עַל גַּב דְּאוֹלִיף אָדָם שִׁית סְדָרֵי מִשְׁנָה, וְלֹא אֶקְדִּים לִיהּ יִרְאֵת י"י, דְאִיהִי שְׂכִינְתִּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׂרִיא לְגַבִּיהּ, וּבְגִין דָּא אִי אִיפָּא יִרְאֵת י"י אִין, וְאִי לֹא לֹא, כְּאֵלוֹ לֹא הוּא פְּלוּם בִּידִיהּ.

אמונה איחי אימא עלאה מסטרא דחסה, דבה קריאת שמע דאיחי אמונה, ואיחי עתיק מסטרא דגבורה, דביה אתמר (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש וגומר, חסן איחו מסטרא דעמודא דאמצעיתא, ישועות אתקריית מסטרא דנצח, וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם (שמואל א טו כט), חכמה איחי סדר קדשים דאיחו הוד, ודעת איחו יסוד דאיחו סדר טהרות.

ואית דיימא בהפוכא, מסטרא דשכינתא תתאה איחי אמונה, ומסטרא דצדיק דביה פליקן תריז שמחן אמ"ן, דאנון יאהדונה"י, ובצדיק עין פרי עשה פרי (דף ה ע"ב) למינו אשר זרעו בו על הארץ (בראשית א יא), ובגין דא אתקרי סדר זרעים.

עתיק איחי מסטרא דהוד דאיחי סדר מועה, דביה אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש, חסן איחו מסטרא דעמודא דאמצעיתא דביה סדר נשים, ישועות איחי סדר נזיקין מסטרא דגבורה, דתמן כל דינין נפקין למאן דעביד נזק לחבריה, חכמה אתקריאת מסטרא דחסה, דבה הרוצה לתחפים ידרים והוא סדר קדשים, ועמיה נצח, הדא הוא דכתיב (תהלים טז יא) נעילת בימינה נצח, דעת דאיחו סדר טהרות, ואינון שית סדרי מתניתין, ברזא דלהט החרב המתהפכת, מרחמי לדינא ומדינא לרחמי.

דרגא שביעאה ביראת יי' דלית ליה חוסר, הדא הוא דכתיב (תהלים לד י) יראו את יי' קדושו פי אין מחסור ליראיו, לאו יהא מאינון דאתמר בהון (משלי יא כד) וחושד מישר אף למחסור, ולא יהא ליה חוסר באורייתא אם הוא מארי תורה, דבלאו אורייתא לית דחילו, כמא דאתמר אין בור ירא חטא, כגוונא דלית אורייתא בלא דחילו, אוף הכי לית דחילו בלא אורייתא, לא יהא חסרון בנשמתיא, ולא יהא חסרון בעובדוי טבין, דלית חוסר ועניות פחוסר דאורייתא ופקודייה טבין, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, אין עני אלא מתורה ומן המצות, דגופא איחו עובדי ידוי דבר נש, לית חוסר סגי מגיה בטר דלאו איחו עובדוי דקודשא בריה הוא, הדא הוא דכתיב (תהלים קכז א) אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ודא גרם דיתחרב פי מקדשא, דלא הוה עובדי יהו"ה.

דרגא תמינאה ביראת יי', למחוי ליה בשת אנפין, מאן דאית ליה בשת אנפין דלא למעבד עבירה דאתי לידוי כגין דחילו דקודשא בריה הוא, כאלו ביה אתברי עלמא, ובגין דא בראשי"ת יר"א בש"ת, הרי יראה עם בשת בלא חה, ומאן דלית ביה בשת אנפין אוקמוהו מארי מתניתין בודאי שלא עמדו רגלי אבותינו על הר סיני.

והפוך בש"ת ותשפח שפ"ת, והיינו בראשית יר"א שפ"ת, דלא תחלל ליה בפרהסיא, כבר נש דלאו ביה בשת אנפין, ווי ליה מאן דמחלל שבת מלפתא דאיחי קודש למעבד ליה חול, דאוקמוהו מארי מתניתין, כל המשתמש בתנא חלה, זה המשתמש במי ששונה הלכות, כל שכן בשבת מלפתא.

ועוד בושׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן, עַז פָּנִים לְגִיהֶנֶם, אַנּוּן דְּעֵבְרִין עֵבִירָה בְּיַד רָמָה, וְלִית לֹון בְּשֵׁת פָּנִים
מְקוּדְנָשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים לג כג) מְשָׁמִים הַבֵּיט יְהו"ה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם,
וְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיהו ג) מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (משלי כ כז) חִפְּשׂ כָּל חֲדָרֵי כְּטָן, (ירמיה כ יב)
רוֹאָה כְּלִיזֹת וְלֵב.

וְעֵנְוָה קְטִירָא בְּדַחִילוֹ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (משלי כב ד) עֵקֶב עֵנְוָה יִרְאֵת יי', מָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאֵת יי'
אִיתִי לִיהּ לִידי עֵנְוָה דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, דִּירְאֵת יי' עֵקֶב לְגַבְהָ, וְדָא דְרָגָא דְמִשָּׁה, דְּאִתְמַר
בֵּיהּ (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנֹו מָאָה, וּבְגִין דְּאִיהִי יִרְאָה עֵקֶב לְגַבְהָ, אִוְקְמוּנָהּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין,
יִרְאָה מְלָה זִוְטְרֵתִי הִיא לְגַבִּי מִשָּׁה.

דְּרָגָא תְּשִׁיעָאָה בִּירְאֵת יי', כָּל מָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאֵת יְהו"ה יִתְהַלֵּל, וְכִי אִית לְבַר נֶשׁ לְשִׁבְחָא
גְּרָמִיָה, אֲלָא אִיהוּ מְשׁוּבָּח קָדָם יְהו"ה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (משלי לא ל) שֶׁקֶר תַּחַן וְהֶבֶל תִּיפִי וְגוֹמֵר,
דָּא דְרָא דְחִזְקִיהוּ, דְּבִירְאֵת יי' קָא אֶתִי בַר נֶשׁ לְקִימָא תְּרִי"ג מְצוֹת, כְּחִשְׁבֵּן בִּירְאֵת.

דְּרָגָא עֲשִׂירָאָה בִּירְאֵת יי', אִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה, לָאוּ כָּל אֲפִיָּא שְׁוִין, אִית יִרְאָה דְּדַחִיל בַּר נֶשׁ
לְקוּדְנָשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּגִין דְּלָא יִלְקָה לִיהּ בְּרַצוּעָה, דְּאִתְמַר